

ДІАГНОСТИКА КРИЗИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Сердюк Є.Є., гр. Ф-49ск

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Т.О. Ставерська**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Виникнення кризових явищ та їх розвиток певною мірою пов'язаний із недостатньою увагою управлінців до проведення аналітичної роботи, яка за своєю сутністю є своєрідним захистом підприємства від виникнення загрози кризи платоспроможності. Численні наукові дослідження свідчать, що результати діагностики кризи розвитку надають можливість своєчасно виявити та усунути кризові явища у діяльності підприємства, знайти резерви покращення його фінансового стану та підвищення платоспроможності, забезпечити сумісність обраної стратегії з можливостями підприємства, досягти оптимального співвідношення матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, виявити ступінь управлінського ризику та шляхи його зменшення.

Коло осіб (інституцій), для яких надзвичайно важливими є результати діагностики кризи розвитку підприємства досить широке. Сюди можна віднести менеджерів, наглядову раду, власників підприємства, а також його клієнтів, кредиторів, постачальників засобів виробництва, конкурентів, фінансові органи та ін.

У літературі поняття «фінансова діагностика» переважно ототожнюється з фінансовим аналізом або розглядається як його складова частина чи вид. Деякі вчені діагностику визначають як напрямок економічного аналізу, що дає змогу виявити характер порушення нормального ходу економічних процесів на підприємстві. Проте, таке визначення діагностики втрачає її головний зміст – забезпечення випереджаючого управління, що своєю чергою, істотно звужує сферу діяльності діагностики. Інші дослідники, описуючи фінансову діагностику, фактично ототожнюють цей процес з фінансовим аналізом, не визначаючи спеціальних функцій і завдань власне діагностики як окремого етапу процесу управління. Причому у цих працях не розкривається сутність процесу діагностики, її завдання, відмінність від інших складових аналітичного процесу, а мова йде про аналіз і аудит фінансово-господарської діяльності підприємства.

Узагальнюючи проведені дослідження, можна визначити, що метою діагностики кризи розвитку є інформаційне забезпечення управлінських рішень на основі оцінки майбутньої спроможності підприємства генерувати грошові потоки, отримувати прибуток та

створювати додану вартість, також виявлення слабких аспектів чи додаткових можливостей.

На основі цього доцільно виділити основні функції діагностики: зменшення інформаційної асиметрії між особами, відповідальними за прийняття фінансових рішень, та об'єктом управління; прогнозування загрози банкрутства підприємства; ідентифікація чинників, що впливають або вже вплинули на фінансові параметри суб'єкта господарювання.

Сучасний стан розробки методичного забезпечення діагностики кризового стану та загрози банкрутства характеризується різноманітністю підходів та інструментів її проведення. Практично жодне дослідження зарубіжних та вітчизняних фахівців з фінансового аналізу та антикризового управління не обходиться без викладення окремих методів, які можуть використовуватися для здійснення цієї роботи Залежно від статусу методичні підходи щодо проведення діагностики поділяються на державні (обов'язкові) та наукові (рекомендаційні). Найбільш коректним та доцільним для використання вважається комбінований підхід, який дає можливість узагальнити усі складові виникнення та перебігу кризових явищ.

Застосування автоматизованих діагностичних систем значно спрощує та прискорює процедуру діагностики, дає можливість використовувати сучасний математичний апарат для обробки інформації, накопичувати інформацію в базах знань та використовувати її для подальших досліджень.

Якість діагностики загрози банкрутства визначається, передусім, набором оціночних показників (коефіцієнтів), що використовуються для отримання експертного висновку. Саме тому розробці переліку таких показників та обґрунтуванню доцільності їх застосування присвячено чимало досліджень іноземних та вітчизняних економістів-фінансистів.

Заслужують на увагу дослідження процесу антикризового управління, проведені вітчизняним науковцем-дослідником Лігоненко Л.О., якою здійснено систематизацію показників для діагностики кризи розвитку підприємства, розроблено пропозиції щодо доцільності поповнення (оновлення) їх переліку, визначено алгоритми розрахунку (для підсистеми експрес-діагностики). Названі дослідження можна покласти в основу діагностики кризового стану підприємства.

Отже, діагностика кризи розвитку підприємства на основі системного підходу дає змогу одержати достовірну і повну інформацію, яка слугує базою для розроблення та ухвалення ефективних рішень з антикризового управління.